

DISGRIFIAD SWYDDOGAETHAU A GWYBODAETH YCHWANEGOL AR GYFER AELODAU CYFETHOLEDIG CRAFFU

Fel rheol, dylai Aelodau Cyfetholedig o Bwyllgorau Craffu fedru:

- Cynrychioli buddiannau'r boblogaeth sy'n derbyn gwasanaethau a ddarperir neu y comisiynir gan ddarparwyr gwasanaethau cyhoeddus; a/neu,
 - Cyfrannu gwybodaeth arbenigol neu sgiliau all arwain at graffu manwl a gwrthrychol o'r materion sy'n cael eu hadolygu; a/neu,
 - Byw neu weithio yn ardal y Fwrdeistref Sirol.
-

1. Prif Swyddogaethau

- 1.1 Gweithredu fel llais annibynnol ar gyfer rheini sy'n byw neu'n gweithio ym mwrdeistref Sirol Merthyr Tudful
- 1.2 Dod â gwybodaeth arbenigol a/neu sgiliau i'r broses graffu a/neu elfen o her allanol drwy gynrychioli'r cyhoedd.
- 1.3 Dangos diddordeb, mynychu a chyfrannu at y Pwyllgorau neu'r Grwpiau Tasgau a Gorffen y maent wedi cael eu hapwyntio iddynt.
- 1.4 Sefydlu perthynas dda gydag aelodau eraill, swyddogion ac aelodau cyfetholedig.
- 1.5 Ufuddhau ag adrannau perthnasol Cyfansoddiad y Cyngor parthed rheolau a gweithdrefnau ar gyfer Craffu, Trafodion Pwyllgorau ac Ymddygiad.

- 1.6 Hybu ymwybyddiaeth, dealltwriaeth a diddordeb yng ngwaith y pwyllgorau Craffu bob amser.

2. Beth fydd disgwyl i chi ei wneud fel aelod cyfetholedig?

- 2.1 Mynychu cyfarfodydd ffurfiol y Pwyllgor yr ydych yn rhan ohono..
- 2.2 Mynychu cyfarfodydd ychwanegol a sesiynau casglu tystiolaeth debyg i ymweliadau safle a Grwpiau Tasg.
- 2.3 Paratoi ar gyfer pob pwyllgor drwy ddarllen yr agenda ac unrhyw wybodaeth ychwanegol er mwyn dod i ddeall y mater sy'n cael ei drafod/ Cyn y Pwyllgor, ystyriwch y cwestiynau y byddech yn hoffi eu gofyn i aelodau'r Cabinet, swyddogion a thystion allanol.
- 2.4 Yn y pwyllgorau bydd gofyn i chi wrando'n ofalus, gofyn cwestiynau mewn modd nad sy'n feirniadol, parchu cyfrinachedd a chynorthwyo'r Pwyllgor i wneud argymhellion ymarferol er mwyn gwella gwasanaethau..
- 2.5 Cynorthwyo i baratoi adroddiadau a ffurfio argymhellion.
- 2.6 Cyfrannu i Fframwaith Rheoli perfformiad y Cyngor. Darparu elfen heriol a gweld gwasanaethau o safbwynt trigolion lleol.
- 2.7 Cyfrannu at ddatblygiad y Rhaglen Waith ar gyfer Craffu.
- 2.8 Mynychu unrhyw hyfforddiant a digwyddiadau datblygu a gweithdai eraill er mwyn datblygu eich dealltwriaeth o flaenoriaethau allweddol a mentrau sy'n bwysig i'r Cyngor.
- 2.9 Bod yn ymwybodol o'r holl faterion sy'n bwysig i'r awdurdod a chadw'r rhain mewn cof wrth graffu ar wasanaethau a gwneud argymhellion ar gyfer gwelliannau.
- 2.10 Cyfrannu at broses gwneud penderfyniadau sy'n agored, atebol a thryloyw yma yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful.

3. Manyleb y Person – pa sgiliau a chymwyseddau sydd eu hangen ar aelodau cyfetholedig?

- 3.1 Gwir ddiddordeb i sicrhau gwelliannau i wasanaethau cyhoeddus ar gyfer pobl leol.
- 3.2 Y gallu i weithio'n effeithiol fel rhan o dîm.

- 3.3 Y gallu i gyfathrebu'n effeithiol ac adeiladu perthynas dda gydag aelodau eraill a swyddogion.
- 3.4 Parchu cyfrinachedd.
- 3.5 Y gallu i ddelio â materion sensitif mewn modd diplomatig.
- 3.6 Parchu safbwyntiau eraill ac ystyried materion mewn modd teg nad sy'n feirniadol.
- 3.7 Y gallu i ddatrys problemau ac edrych am ffyrdd dyfeisgar newydd o weithio a fydd yn sicrhau gwelliannau i wasanaethau.
- 3.8 Diddordeb mwn llywodraeth leol.
- 3.9 Ymwybyddiaeth o flaenoriaethau allweddol y cyngor Bwrdeistref a'r amrywiaeth o asiantaethau sy'n rhan o ddarparu gwasanaethau ar gyfer pobl leol (gan gynnwys y sectorau preifat a gwirfoddol.)
- 3.10 Yr angen am sensitifrwydd a disgresiwn.
- 3.11 Y gofyniad i fynychu Pwyllgorau, sydd fel arfer ynn cael eu cynnal yn y prynhawniau.
- 3.12 Rydym yn edrych i hyrwyddo'r ddarpariaeth agendâu ar ffurf electronig fel bod gwybodaeth ymarferol a mynediad at gyfleusterau TG yn hanfodol.

4. Beth yw Aelod Cyfetholedig y Pwyllgor Craffu?

Aelod cyfetholedig yw rhywun (ar wahân i Gyngorydd) sy'n aelod o bwyllgor ac sy'n cymryd rhan lawn a gweithredol yng ngwaith y pwyllgor. Nid oes gan Aelodau Cyfetholedig, ac eithrio Aelodau Cyfetholedig Addysgol Statudol, yr hawl i bleidleisio mewn cyfarfodydd pwyllgor. Mae gan Aelodau Cyfetholedig Addysgol Statudol ac Aelodau o Bwyllgor craffu GAALIPPhI hawliau pleidleisio parthed materion addysgol yn unig.

5. Beth ddisgwyllir gan aelod cyfetholedig?

Cyn i chi ddechrau fel aelod cyfetholedig bydd angen:

- 5.1 Arwyddo **Cod Ymddygiad** Aelodau'r Cyngor.
- 5.2 Gwblhau ffurflen **Cofrestru Buddiannau**.

5.3 Mae'n rhaid i bob aelod cyfetholedig ufuddhau i Gyfansoddiad y Cyngor parthed amodau rheolau a gweithdrefnau ar gyfer trafodion y Pwyllgorau Craffu.

5.4 Yn sgil eich rôl ar y Pwyllgor Craffu, bydd disgwyl i chi:-

- Baratoi o flaen llaw, cyn y pwyllgor drwy fynychu ymweliadau safle, cwblhau hyfforddiant a datblygu perthnasol a darllen papurau agenda sydd wedi cael eu cyhoeddi.
- Cyfrannu i drafodaeth y Pwyllgor Craffu, neu'r Grŵp Tasg a Gorffen ar bob mater.
- Dod ag unrhyw wybodaeth arbenigol a/neu sgiliau i'r pwyllgor.
- Dod ag elfen o her allanol i drafodaethau'r Pwyllgor er enghraifft, trwy eich rôl gynrychioladol (lle'n berthnasol) a hefyd drwy weld materion mewn modd y byddai'r cyhoedd yn eu gweld.
- Ymddiddori, mynychu a chyfrannu at waith y pwyllgor craffu neu'r grwpiau tasg a gorffen yr ydych yn gwirfoddoli iddynt.
- Casglu tystiolaeth ac ymchwil sy'n berthnasol i agenda'r pwyllgor.
- Hybu ymwybyddiaeth, dealltwriaeth a diddordeb yng ngwaith y Pwyllgorau Craffu.
- Gofyn cwestiynau er mwyn cynorthwyo'r pwyllgor i wneud argymhellion ymarferol a fydd yn gwella gwasanaethau.
- Cynorthwyo i baratoi adroddiadau lle y mae hynny'n briodol.
- Wrth ymwneud â gweithgaredd adolygu, rhoi tystiolaeth gerbron sy'n seiliedig ar safbwyntiau/sylwadau/argymhellion sy'n codi o wybodaeth neu brofiad..
- Cynorthwyo i sefydlu ble fydd y sefydliad/y gymuned a gynrychiolir/ y grŵp defnyddwyr a gynrychiolir gan yr aelod cyfetholedig a'r pwyllgor craffu a throsolwg yn gweithio ar wahân.
- Bod yn rhan neu gynnig y person cywir i fod yn rhan o weithgaredd adolygu'r pwyllgor craffu os gofynnir am hynny.
- Adrodd yn ôl am ddatblygiad a chyfyngiadau darpariaeth rhaglenni gwaith, gan gynnwys cyflwyno adroddiadau blynyddol perthnasol i'r Pwyllgor.
- Rhannu ymarfer da a dysgu sefydliadol.

- Cynorthwyo i nodi'r gefnogaeth sydd ei angen ar gyfer partneriaeth waith effeithiol rhwng y sefydliad neu'r grŵp rhanddeiliaid a gynrychiolir gan yr aelod cyfetholedig neu'r pwyllgor craffu perthnasol.

5.5 Lle mae'n briodol gwneud hynny, hysbysu'r sawl yr ydych yn eu cynrychioli.

5.6 Gallai fod angen i chi ddatgan diddordeb personol neu ragfarnus mewn eitem benodol ar yr agenda - byddwch yn derbyn canllawiau ynghylch beth yn union y mae hyn yn ei olygu.

5.7 Yn y Pwyllgor, gallwch godi materion i'w hystyried yn nhrafodaethau craffu'r dyfodol ynghylch rhaglen waith y pwyllgor.

Cyngor Bwrdeistref Sirol
MERTHYR TUDFUL
MERTHYR TYDFIL
County Borough Council

CYFRINACHOL

FFURFLEN GAIS AELODAU CYFETHLEDIG Y PWYLLGOR CRAFFU

1. Manylion Personol:

Enw Llawn:

Cyfeiriad:

.....

.....

Cod Post:

E-bost:

Rhif Ffôn: Cartref:

Symudol:

Gwaith:

Galwedigaeth (os o gwbl):

2. Mynegi Dewis:

Ar ba Bwyllgor Craffu(au) yr ydych yn gwneud cais i fod yn Aelod Cyfetholedig?

- ☐ Llywodraethu, Perfformiad, Newid Busnes a'r Pwyllgor Craffu Gwasanaethau Corfforaethol
- ☐ Pwyllgor Craffu Gwasanaethau Cymdogaeth, Cynllunio a Chefn Gwlad
- ☐ Dysgu a GAALPPhI (Phwyllgor Craffu Gwasanaethau Addysg yr Awdurdod Lleol ar gyfer Plant a Phobl Ifanc)
- ☐ Pwyllgor Craffu'r Gwasanaethau Cymdeithasol
- ☐ Pwyllgor Adfywio ac Amddiffyn y Cyhoedd (hefyd Pwyllgor Troseddu & Anhwylder)

3. **Rôl:**

Pa rôl ydych chi'n ymgeisio amdani (pw ydych chi'n ei gynrychioli)

- ☐ Penodi Cyhoeddus
- ☐ Sector Gwirfoddol
- ☐ Fforwm Ieuenctid Ledled Bwrdeistref Merthyr Tudful
- ☐ Cynrychiolydd llywodraethwr Rhiant Ysgol

4. **Profiad / Sgiliau**

Rhowch fanylion am eich profiad / gyrfa / cefndir ac ati gan gyfeirio'n benodol at y Pwyllgor yr ydych yn gwneud cais amdano. (Cyfeiriwch at y disgrifiad swyddogaeth a amgaeir wrth gwblhau'r adran hon.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[illegible]

Sut y tybiwch y bydd eich aelodaeth o fudd i'r Cyngor a Chymuned Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful?

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

(Parhewch ar dudalen ychwanegol os oes angen)

5. Ymddygiad:

Oes unrhyw beth, yn eich bywyd personol neu weithiol neu yn eich gorffennol chi neu aelod agos o'ch teulu neu ffrindiau, fedrai, petai'n dod yn wybodaeth gyffredinol ddwyn anfri, arnoch chi neu ar Gyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful neu gwestiynu eich gonestrwydd neu'ch awdurdod i sefyll fel aelod cyfetholedig? Os oes, darparwch fanylion.

Oes ☐ Nac oes ☐

Os oes, rhowch fanylion (ni wnaiff hyn o reidrwydd effeithio ar lwyddiant eich cais):

.....

.....

.....

.....

Arwyddwyd:

Dyddiad:

Dychwelwch y ffurflen wedi ei chwblhau a'i harwyddo i:

ADRAN GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD

Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful

Y Ganolfan Ddinesig

Stryd y Castell

Merthyr Tudful

CF47 8AN

E-bost: democratic@merthyr.gov.uk